

Societatea civilă în sprijinul unei justiții responsabilă, transparentă, eliberată de corupție

Două ong-uri moldovenești, Promolex și Asociația pentru guvernare eficientă și responsabilă (AGER), și-au trimis 38 de observatori în instanțele de judecată din toată țara ca să se uite peste umărul magistraților și să vadă cum răspund aceștia nevoilor de reformă. Monitorizarea se desfășoară în cadrul unui proiect, „Sporirea responsabilității guvernului prin monitorizarea reformelor din justiție”, cu o durată de 24 de luni și finanțat cu aproape 300 de mii de euro de UE. Alți trei experți angajați de UE vor observa cum se realizează reforma justiției la nivel de politici. Despre condițiile în care vor colabora societatea civilă și autoritățile în cadrul acestei monitorizări, am discutat cu președinta AGER, Olesia Stamate:

Olesia Stamate: „Proiectul este compus din două părți, din două componente de bază. Este vorba în primul rând despre monitorizarea implementării reformei sau a planului de acțiuni din strategia pentru reforma sectorului justiției. Aici ne uităm pe realizarea acțiunilor din fiecare pilon, fiind șapte piloni, și noi urmărim fiecare acțiune să vedem dacă ea este îndeplinită la timp, dacă este îndeplinită calitativ, dacă este asigurată transparența, participarea publicului la luarea deciziilor, ne uităm pe proiectele de legi cele mai importante și putem să oferim recomandări sau feed-back-ul nostru către actorii implicați în reformă.

Și a doua componentă foarte importantă este monitorizarea ședințelor de judecată. Deci, noi privim această componentă ca o componentă practică sau aplicativă, care ne va ajuta să

măsurăm impactul pe teren al acestor acțiuni. Chiar dacă nu vom putea vorbi la sfârșitul acestor doi ani despre un impact real al reformei în sectorul justiției pe care l-am observat noi în sălile de judecată, oricum va fi un punct de reper vizavi de care noi vom putea să comparăm care este situația în 2013, care va fi în 2015, 2017, 2020 ș.a.m.d. Ca să vedem care a fost de fapt efectul acestui efort de reformă în sectorul justiției.”

Europa Liberă: Efectul scontat este totuși să fie eliminată corupția din sistemul judecătoresc, nu?

Olesea Stamate: „În principiu, da. Este vorba de o justiție echitabilă, este vorba despre o justiție responsabilă, transparentă, o justiție accesibilă tuturor. Este vorba deci și de accesul la justiție. Dar corupția în principiu este un impediment pentru toate aceste principii.”

Europa Liberă: Ca să înțeleagă foarte bine ascultătorul, de ce e nevoie ca sistemul acesta a justiției să fie reformat?

Olesea Stamate: „Avem nevoie de judecători profesioniști, independenți de influențe politice și orice alt fel de influențe din exterior. Asta implică o dotare materială respectivă, instruire calitativă și garanții pentru eliminarea oricăror influențe din afară.”

Europa Liberă: La nivel de colaborare cu autorități, cum va derula aceasta? Atunci când observați o problemă, o raportați autorităților și vă așteptați la o reacție sau cum?

Olesea Stamate: „Noi vom avea anumite produse ale proiectului. Deci, o dată în trei luni noi vom veni cu un raport trimestrial, o dată la șase – un raport comprehensiv. Totodată noi vom veni cu note de progres, anumite opinii, păreri, vizavi de anumite acțiuni, pe parcurs, oricând intervine necesitate.

Dacă este vorba despre un proiect de lege care este prezentat

guvernului spre aprobare și considerăm că anumite prevederi ale acestuia contravin anumitor practici europene sau norme ale legislației europene. Atunci intervenim cu recomandări spre a fi corectate.

Cei trei experți care participă la monitorizarea realizării acțiunilor din strategie, participă la ședințele grupului de lucru pentru realizarea reformei: observăm procesul, observăm în ce măsură sunt făcute publice datele, rapoartele, tot ce este produs în cadrul acestui proces de reformă și în ce măsură publicul are acces la aceste date.”

Europa Liberă: La ce fel de reacții totuși din partea autorităților se așteaptă cei care realizează acest proiect? Atunci când vor fi descoperite anumite probleme, cum ar trebui să răspundă autoritățile, ar trebui să ia act de observații, ar trebui imediat să intervină?

Olesea Stamate: „În principiu sperăm să avem o colaborare deschisă, transparentă și prietenoasă. Sperăm în principiu să le putem fi de ajutor. Scopul nostru nu este doar de a critica, ci de a recomanda anumite acțiuni corective, dacă este cazul, de a zice bravo autorităților care au realizat anumite succese.”

Europa Liberă: Multe măsuri din pachetul de reformă a justiției stârnesc diferite tipuri de discuții. Ar fi suficient aici să invoc propunerea cu lipsirea de imunitate a judecătorilor bănuți de acte de corupție. În acest caz, cum procedați: porniți de la documentul pe care îl aveți în față, din moment ce este un document aprobat la nivel de autorități înseamnă că asta este direcția, asta este viziunea autorităților?

Olesea Stamate: „Scopul nostru nu este a rescrie strategia. Cu siguranță. Nu intervenim în conținutul strategiei propriuzise. Însă aceleași acțiuni de care vorbim că pot fi controversate la un moment dat, ele pot fi realizate în

diferite moduri. Spre exemplu, dacă vorbim de eliminarea acelor cuști din cadrul sălilor de judecată.

Pe de o parte, prezumția nevinovăției zice că nu putem să plasăm persoana respectivă după gratii, cel puțin până la demonstrarea contrariului. Pe de altă parte, cum rămâne cu siguranța și securitatea celorlalți participanți la proces dacă este vorba despre o crimă deosebit de gravă? Din ce ne-au relatat deja unii observatori, în unele instanțe au fost înlocuite cu niște boxe de sticlă, care sunt mai OK din punctul de vedere al prezumției nevinovăției, însă ele deja au creat anumite probleme din punct de vedere al acusticii, persoana nu aude efectiv ce se vorbește în ședința de judecată. Deci, e o latură negativă a intenției pozitive de a elimina aceste gratii.”

Europa Liberă: Există voci care au făcut aprecieri nu tocmai bune strategiei de reforme a justiției. Au zis că ar fi mai mult de fațadă, că până la urmă toată lumea înțelege că nu se poate reforma justiția cu astfel de măsuri...

Olesea Stamate: „Reforma propriu zisă este foarte ambițioasă și acoperă întreg sectorul justiției: și Procuratură, și MAI, sistemul judecătoresc firește, executorii judecătorești, asistența juridică garantată de stat etc. Deci, este un exercițiu extrem de complex.

Pe de o parte, sunt de acord că nu poți lua doar instanțele, fără să vizezi procuratura, MAI, etc. Pe de altă parte, o asemenea reformă complexă trebuie petrecută la fiecare din aceste sub sectoare. Și acest lucru deja se întâmplă, la MAI de exemplu. Ei au concepția proprie de reformă.

Acum, în ce măsură acestea două, componenta poliției și concepția generală de reformă, în ce măsură sunt ele interconectate și coordonate, aici sunt anumite semne de întrebare. Vizavi de Procuratură este același lucru. Ar fi speranța noastră ca procuratura va fi supusă unui proces de

reformă comprehensiv în următorii câțiva ani. Și atunci trebuie de văzut în ce măsură acțiunile care sunt prevăzute deja în strategia de reformă în sectorul justiției sunt într-adevăr necesare și vor fi cuprinse de reforma care este așteptată în cadrul organelor Procuraturii.”

Europa Liberă: Da eu înțeleg corect că această reformă deocamdată nu a atins în nici un fel Procuratura?

Olesea Stamate: „La nivel de amendamente legislative deocamdată. Dar mai multe vă voi putea spune când observatorii noștri vor monitoriza implementarea în teren. Două ong-uri moldovenești, Promolex și Asociația pentru guvernare eficientă și responsabilă (AGER), și-au trimis în jur de 40 de observatori în instanțele de judecată din toată țara ca să se uite peste umărul magistraților și să vadă cum răspund aceștia nevoilor de reformă.

sursa: europalibera.org